

Pomniki - Tadeusza Kościuszki oraz mjr Henryka Dobrzańskiego „Hubala”:

W Końskich można zobaczyć dwa pomniki przedstawiające **Tadeusza Kościuszko**. Pierwszy w Parku Miejskim odsłonięty w setną rocznicę jego śmierci, 1917 r., drugi postawiony w centrum miasta zaraz po wojnie w 1946 r.

Kolejnym pomnikiem upamiętniającym bardziej współczesnego obrońcę ziem polskich, jest **odsłonięty w 2004 r.**, w 65 rocznicę wybuchu II wojny światowej, pomnik walczącego w tych stronach **mjr Henryka Dobrzańskiego, legendarnego „Hubala”**.

3 Sielpia wypoczynkowe centrum Kielecczyny:

W miejscu dawnego zbiornika fabrycznego została utworzona w latach 60-tych XX w. **najbardziej malownicze kąpielisko** Kielecczyny. **Liczne ośrodki wypoczynkowe, pola namiotowe i zespoły domków letniskowych** stanowią doskonałą bazę wypoczynkową. Na miłośników sportów wodnych czekają **wypożyczalnie łódek, kajaków i rowerów wodnych**. Dwie sztuczne wyspy, molo spacerowe,

boiska, korty tenisowe, plac zabaw, kino letnie, zachęcają do aktywnego spędzania wolnego czasu. **Rozbudowane zaplecze noclegowe oraz gastronomiczne** umożliwia dłuższe pobyty wypoczynkowe.

Zalęw w Sielpi

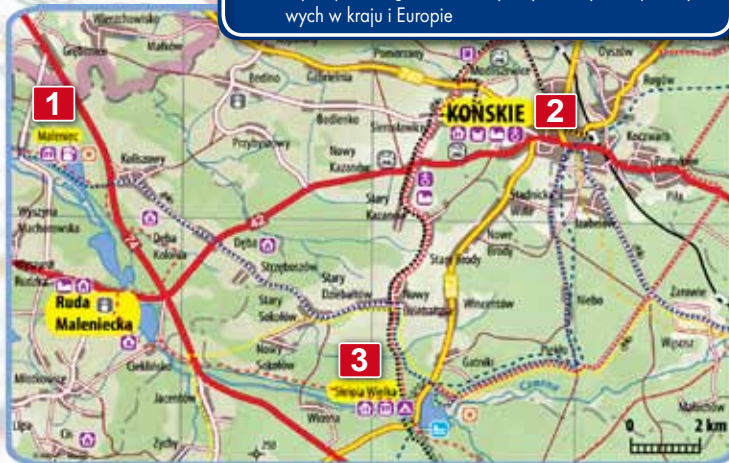
Muzeum Zagłębia Staropolskiego:

Kolejną atrakcją Selpi jest pochodząca z **I połowy XIX w. fabryka**, której budowę zainicjował **Stanisław Staszic**. Powstały tu wówczas **walcownia, pudlingarnia**, budynki magazynowe, szpital, szkoła i osiedle robotnicze. Zakład uznany został w latach 30-tych XX w. za **pierwszy w Polsce zabytek techniki** i udostępniono go zwiedzającym. Obecnie w halach fabrycznych prezentowane są: największe w **Europie koło żelazne napędzane wodą, wielkopieczowa maszyna parowa** oraz **obrabiarki z 1826 roku**. Na zewnątrz, na dziedzińcu znajduje się **młot o napędzie wodnym, lokomotywa** oraz wiele innych maszyn i ich elementów z nieistniejącego zakładu.

Od 2000 r. na terenie Muzeum odbywają się głównie uroczystości **„Kuznic Koneckich”** – corocznej **imprezy naukowo-turystycznej**, nawiązującej do tradycji metalurgicznych regionu.

WARTO ZOBACZYĆ:

- 1 Maleniec:**
 - Zabytkowy Zakład Hutniczy funkcjonujący w latach 1784-1967
- 2 Końskie:**
 - Zespół pałacowo-parkowy z oryginalnymi perełkami architektury
 - Kolegiata p.w. śś Mikołaja i Wojciecha
 - Pomniki T. Kościuszki oraz mjr H. Dobrzańskiego „Hubala”
 - Muzeum Regionalne PTTK
- 3 Sielpia - wypoczynkowe centrum Kielecczyny:**
 - piękny zalęw na rzece Czarnej oferujący wiele atrakcji dla miłośników sportów wodnych i nie tylko...
 - Muzeum Zagłębia Staropolskiego - jeden z najcenniejszych pod względem historycznym zabytków przemysłowych w kraju i Europie

Autorzy zdjęć: Anna Drzewiecka, Paweł Piersciński, Krzysztof Peczalski, Magdalena Weber
Tekst: Kazimierz Micorek, redakcja tekstu: Agencja Planet PR

Wydawca: Regionalna Organizacja Turystyczna Województwa Świętokrzyskiego,
ul. Sciegiennego 2, 25-033 Kielce, tel. 041 361 80 57
www.rot.swietokrzyskie.travel

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA ROZWOJU

WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Wydawnictwo współfinansowane z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego dla rozwoju województwa świętokrzyskiego.

—Szczypta historii z odrobiną relaksu—

Sielpia

PRZYSTANEK ŚWIĘTOKRZYSKIE

Końskie

1 Maleniec

Zabytkowy zakład hutniczy w Maleńcu:

Miejscowość ta kojarzona jest przede wszystkim z **Muzeum Techniki**, które powstało w miejscu **pochodzącego z XVIII w. zakładu hutniczego**. Inicjatorem budowy zakładu był kasztelan łukowski - Jacek Jezierski, który to postanowił wykorzystać dogodne warunki przyrodnicze. W 1794 r. spiętrzył wody rzeki Czarnej, tworząc staw o pow. 16 ha i wybudował w Maleńcu **młyn, tartak, drutarnię oraz frysznię**, w której oczyszczano surówkę z zanieczyszczeń. Napęd urządzeń znajdujących się w zakładzie zapewniały, aż do początków XX w., **dwa duże metalowe koła wodne**. W 1787 r. ten nowoczesny, jak na tamte czasy **zakład, zwiedzał sam król Stanisław August Poniatowski**. Wizyta ta została szczegółowo opisana w dziennikach przez podróżującego wraz z monarchą Adama Naruszewicza.

Zakład został zmodernizowany w 1837 r., kiedy to nowy właściciel - Tadeusz Bocheński, zbudował **walcownię o napędzie wodnym**. W kolejnych latach zainstalowano także 15 gwoździarek do **produkcji gwoździ** ciętych z blachy. Rozpoczęto również produkcję łopaty i szpadli, okuć budowlanych, żelaznych naczyń i narzędzi gospodarczych.

Zakład funkcjonował tak do czasów **II wojny światowej**. Wtedy to okupujący te ziemie **Niemcy, zainstalowali silnik spalinowy**, rezygnując już z zasilania urządzeń energią pozyskiwaną z pracujących od dziesiątek lat kół wodnych. Maleniecki **zakład swą działalność zakończył dopiero w 1967 r.**, gdy uznany został za zabytek techniki i wpisany do Rejestru Zabytków województwa kieleckiego. Przez kilkadziesiąt lat studenci Politechniki Śląskiej przyjeżdżali do Maleńca na obozy naukowe, naprawiali i konserwowali urządzenia

ratując ten „cud techniki” przed zniszczeniem. Obecnie zakład znajduje się pod społecznym patronatem Politechniki Śląskiej oraz Muzeum Techniki NOT z Warszawy.

Zabytkowy Zakład Hutniczy w Maleńcu

Zabytkowy zakład hutniczy w Maleńcu

2 Końskie

Pierwszymi właścicielami Końskich byli **Odrawążowie** i właśnie z tych czasów – **początek XII w.** – pochodzą pierwsze pisemne wzmianki o miejscowości. Odrawążowie ufundowali kościół, wokół którego lokowało się pierwsze miasto. Prawa miejskie Końskie uzyskały najprawdopodobniej na przełomie XIII i XIV wieku, które utraciły jednak w XV w.

W połowie XVII w. wieś Końskie kupił **kasztelan sieradzki Rafał z Małachowic**. Pod panowaniem tego jednego z najznakomitszych rodów magnackich następuje **prężny rozwój miejscowości**.

Szczególny jej rozkwit przypada na okres, gdy właścicielem Końskich był **Jan Małachowski - Kanclerz Wielki Korony**. W 1748 r. na jego wniosek nastąpiło **odnowienie praw miejskich** przez króla Augusta III Sasa. W tym czasie nazwa miasta brzmiała Końskie Wielkie, a jego herbem były (i są nadal) litery JMK na czerwonym polu, co znaczyło Jan Małachowski Kanclerz. Planowano wzniesienie tu okazałej rezydencji, jednakże powstały tylko oficyny oraz rozległy park z wieloma ciekawymi pod względem architektonicznym budowlami. W XVIII w. Końskie utrzymywało się przede wszystkim z **rolnictwa, handlu i rzemiosła**, produkowano tu m.in. powozy i bryczki, jak również zasłynęło jako **ośrodek przemysłu hutniczego i metalurgicznego**. W okolicy prężnie funkcjonowało bowiem kilkaset fabryk żelaza oraz liczne kuźnice. Miasto traci na znaczeniu po upadku Rzeczypospolitej.

Pod koniec XIX w. majątek wykupił **hrabia Jan Tarnowski**. Szanse na ponowny rozwój stworzyła dopiero **uruchomiona w 1885 r. linia kolejowa** prowadząca przez Końskie z Kuluszek do Bodzechowa.

Okres I wojny światowej oraz międzywojnia był dla miasta czasem stagnacji. Wielkie piętno na historii miasta odcisnęła natomiast **II wojna światowa**, a szczególnie okres okupacji hitlerowskiej.

Zespół Pałacowy w Końskich

Wraz z zajęciem Końskich hitlerowcy rozpoczęli **eksterminację ludności**, głównie pochodzenia żydowskiego. Spalona została synagoga, utworzono getto i obóz jeniecki, które funkcjonowały do 1943 roku. W sumie w powiecie koneckim wymordowano prawie 14,5 tys. osób.

Równocześnie Konecczyzna należała do **terenów najbardziej aktywnej działalności partyzanckiej w kraju**. Oprócz słynnego **oddziału mjr Henryka Dobrzańskiego „Hubala”**, walczyły tu oddziały AK pod dowództwem **Waldemara Szwieca „Robota”** i **Antoniego Hedy „Szarego”**. Ze względu na skuteczną działalność ruchu oporu, Końskie otrzymały od Niemców miano „Banditenstadt” – miasto bandyckie.

Końskie zostały **wyzwolone 16 stycznia 1945 roku**. W 1985 r. miasto zostało **odznaczone Orderem Krzyża Grunwaldu III klasy**.

Zespół pałacowo-parkowy:

Powstał **w latach 40-tych XVIII w.** z inicjatywy **Jana Małachowskiego**. Plany obejmowały pałac główny, wraz z przylegającymi do niego skrzydłami. W pierwszej kolejności powstały **skrzydła boczne**, zaś główny budynek nigdy nie został zbudowany.

Zespół Pałacowy w Końskich

Skrzydła przebudowano w XIX w. i w tej formie przetrwały do czasów obecnych. Główną atrakcją stanowi więc **okazały park**, w którym wzniesiono kilka niezwykle **interesujących pod względem architektonicznym obiektów**

– neoklasycystyczną **gloriettę** (dekoracyjną budowlę ogrodową), klasycystyczną **Świątynię Grecką**, **Oranżerię Egipską**, ogrodową **altanę**. W południowej części otaczającego park ogrodzenia znajduje się natomiast neogotycki **Domek Wnuczątów**, dwie okrągłe **baszty** oraz mała **kapliczka**.

Kolegiata pw. św. Mikołaja i św. Wojciecha:

Jej powstanie datuje się na **lata 1492 – 1520**, zaś przebudowano ją na początku XX w. Wówczas wzniesiono nową wieżę, dobudowano zachodnią część nawy oraz dodano zębate szczyty dachu. W ścianach kościoła znajduje się późnorenesansowy **nagrobek Hieronima Konieckiego z 1564 r.**, z płaskorzeźbą przedstawiającą leżącego rycerza. W prezbiterium zobaczyć można pochodzący **z początków XVII w. zegar słoneczny** oraz **późnomański tympanon nad południowym wejściem**.